

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 9.

V Ljubljani, v ponedeljek 13. januarija 1890.

Letnik XVIII.

Strajka — slabe strani in njegova opravičenost.

Skoraj ne mine dan, da ne bi listi poročali o delavskih strajkih v tem ali onem kraju. V najnovejšem zvezku „Stimmen aus Maria Laach“ je znani P. Lehmkuhl objavil zanimivo razpravo pod naslovom „Strajka — slabe strani in njegova opravičenost“, po kateri tu podamo čitateljem bistveno vsebino.

Kdo je kriv, da delavci tako mnogoštevilno ustavljajo delo? Ali je le nevolja delavcev, ali je mednarodni socializem, ki je pričel boj proti človeškemu redu in poklical delavce pod zastavo? Ali je mrzla mamonska roka kapitalizma, ki sili izstradanega delavca, da kliče na pomoč proti kapitalu-oderuhu? Prvotnega vzroka delavskim nemirom ne smemo izključljivo iskati ne na tej, ne na drugi strani.

Ko je pisatelj tako ob kratkem odgovoril na vprašanje, kdo in kaj provzročuje delavske nemire, našteva stabe strani teh nemirov.

Z ozirom na splošne družbinske razmere delavski nemiri poostrejuje razloček in sovraštvo med stanovi. Nižji stanovi opravičeno ali neopravičeno sovražijo višje, češ, da jih ti zaničujejo in zatirajo. Veliki delavski nemiri so le tedaj mogoči, kedar delavci mislijo, da jim delodajalci odtrgujejo od plačila ali jim popolnoma odtegujejo plačilo, katero zasluži delavčeva telesna moč in potrebuje njegova družina. Ali so te misli opravičene ali le v domišljiji: gotovo so vedno vzrok sovraštva in zavisti. Jeza, sovraštvo raste od dne do dne za časa nemirov. Sila raste; ako nemiri hitro ne ponehajo, je vsako uro občutljivejša trdovratnost delodajalčeva. In če se tudi nemiri srečno končajo, vendar delavcu ostane v prsih kal sovraštva proti delodajalcu.

V gospodarskem oziru delavski nemiri navadno škodijo obema strankama, delavcu in delodajalcu. Zadnji delavski nemiri v londonskih ladijedelnih so škodili vsak dan povprek 800.000 gld., vkupe 16 do 20 milijonov. Delavski nemiri minolega maja v premogovih jamah v Vestfaliji so škodili za 14 milijonov, le ker so za toliko manj iz-

kopali premoga in dovažali tujega, ne gledé na škodo, ki so jo imele tovarne.

Vendar tovarnar sam nima vedno škode. Ako so ustavili delo delavci jedne industrijske vrste, more veliki posestnik svojo škodo pokriti s povišano ceno blaga, večkrat celo narediti dobiček. Tako kapital potem izžema vse kupovalce.

Delavci navadno upajo, da bodo priborili si boljše plačilo, ako ustavijo delo, češ, da bo delodajalec prisiljen škodo ali pa njegovi naročniki. To upanje pa se delavcem le tedaj izpolni, ako nena doma ustavijo delo in v toliki meri, da ni mogoče dobiti toliko tujih delavcev. Ako pa je delodajalec čutil, da bodo delavci ustavili delo, in si je preskrbel družih, tedaj imajo škodo le kupci (konsumentje) in delavci sami. Večkrat se je tudi že zgodilo, da so brezsrčni delodajalci sami nalašč provzročili delavske nemire in tako pod krinko velikodušnosti in odpuščanja neusmiljeno drli delavce.

Navesti bi mogli še več slabih strani, posebno gledé moralnosti. Ako trume delavcev postavijo dneve in tedne, ako raste jeza, sovraštvo, uresniči se pregovor: „Lenoba je vseh pregreh grdoba.“ Ne le, da delavci popivajo in razsajajo, tudi javni varnosti so nevarni. Ljudje so zdvijani, in zgodi se večkrat, da napadejo tuje imetje in življenje.

Ali pa naj po vsem tem obsodimo vsak delavski nemir (štrajk)? Na to moramo odgovoriti: ne! Našteti slabi nasledki niso vedno v bistveni zvezi z delavskimi nemiri. So pač ž njimi vedno v manjši zvezi, a se morejo zabraniti; in če se ti slabi nasledki hočejo zabraniti, morejo delavski nemiri biti popolnoma opravičeni. Ako posamezniki delajo krivico, odgovorni so ti, ne pa vedno vsi oni, ki se v pravih mejah vdeležujejo splošnega štrajka. Kako torej pisatelj opravičuje delavske nemire ali štrajke z moralno-pravnega stališča?

Strajk je z ozirom na moralno-pravno stališče lastna pomoč ali prisiljena obramba, in sicer: 1. Obramba proti pričetu ali bližajoči se krivici; 2. potreba te lastne pomoči ali prisiljene obrambe, ako nobeno drugo sredstvo ne pomaga. Da torej strajk more biti prisiljena obramba, imeti mora podlago v krivici, katere delodajalec noče odpraviti. (Dalje sledi.)

Pravila „katoliškega političnega društva“ v Ljubljani.

§ 1.
Katoliško politično društvo ima svoj sedež v Ljubljani.

§ 2.
Društvu je namen: Pospeševati slovenskega naroda duševni in gmotni napredek v verskih, državnih, občinskih, šolskih, gospodarskih in socialnih zadevah; razširjati med Slovenci versko, narodno in gospodarsko izobraženost; braniti verske, narodne in državne pravice slovenskega naroda in pospeševati ustavni razvoj avstrijske države po geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

§ 3.
Da društvo dosega svoj namen, uporablja v to vse zakonito dovoljene pripomočke, vzlasti napravljajo društvo na raznih krajih vojvodine Kranjske društvene shode, na katerih se razpravljajo zadeve, ki so važne v verskem, narodnem, narodno-gospodarskem ali v političnem oziru in izraža o njih svoje nazore, podučuje ljudstvo z govori, časniki, knjigami, napravljajo razne „besede“, podučne in zabavne, ter veselice.

§ 4.
Društvo je ustanovljeno, kader pristopi vsaj 20 udov in kader se izvoli odbor. Ud sme biti vsak polnoletni avstrijski državlján moškega spola, ako se zglaš pri društvenem vodstvu, ako ga odbor sprejme in ako mu postava ne brani pristopiti k političnemu društvu. Ako komu odbor odreče sprejem, ni odboru treba naznanjati vzrokov za to; tudi ima odbor pravico, uda, ki bi nasprotoval društvenim namenom ali bi opomnjen ne vplačal letnine o pravem času, izključiti brez naznanila razlogov. Kdor pa sam izstopi, mora svoj izstop ustno ali pisмено naznaniti vodstvu.

§ 5.
Troške svoje plačuje društvo z doneski svojih udov, z darili, z dohodki društvenih „besed“.

§ 6.
Vsak ud ima pravico:
a) prejemati, brati in izposojati si tiskovine, ki jih izdaja društvo;
b) vdeleževati se društvenih shodov in zborov;

LISTEK.

Jezičnik.

Omenjajoč pred par leti pomen Marnovega „Jezičnika“ v spisu „Jezičnik v slovenskem slovstvu ob njegovi petindvajsetletnici“, pristavil sem k sklepu te-le besede: „Pisatelju „Jezičnikovemu“ pa želimo zdravja in dobrih mislij, da Slovence tudi še v prihodnje razveseljuje in poučuje z novimi letniki.“ — Hvala Bogu, izpolnjuje se nam ta želja; leta 1888 je prof. Marn objavil „Knjigo Staroslovensko“, ki se je morda javno preveč prezirala, a se bo, upamo, tem pridneje rabila v šoli; leta 1889 pa, ko je prav pred štiridesetimi leti zastavil prvokrat pero v „Vedežu“ in „Zgodnji Danici“, — opisal nam je zopet s prednostjo le sebi lastno „mnogoletnega vrednika „Zgodnje Danice“, msgr. L. Jerana pod naslovom: „Svitoslav i Danica“.

Mislil si je g. pisatelj „Jezičnikov“, kakor Svitoslav poje o Koseskem („Jezičnik“ 4):

„Čas je molkost prekiniti,
Tvoje gosli razglasiti,
Tirja mati domovina,
— — — — —“

sme in mora veljati tudi o književnem delovanju Jeranovem; kajti mož, ki že petdeset let deluje neumorno, nesebično in vsestransko na ledini domače književnosti, pač zasluži, da Slovenci spoznajo in vedó ceniti njegovo delovanje, in prav to je namen letošnjemu „Jezičniku“, kjer namreč prof. Marn popisuje, kolike vrednosti v našem slovstvu sta „Svitoslav i Danica“, — nekaj iz spoštovanja do starega prijatelja, nekaj pa zato, ker želim, da Jeranovo književno delovanje nekoliko bolje spozna tudi naše slovensko razumníštvo. Kakor svečeniki čislamo knjigo posvetno, tako bi i posvetnjaki ne smeli prezirati knjige svete ali duhovske.“ (Str. 97.)

„Da je v sedanjem veku“, — piše „Jezičnik“ (str. 1), — napredovati jela „Knjiga Novoslovenska“, prouzročil je Vodnik s svojo „Ilirijo“, Metelko na stolici slovenski, pripomogla je „Čebelica“, pospešile so „Novice“; povod temu dali so tudi mladi rodoljubi, kateri so iz Hrvatske prihajali nazaj

na višja učilišča, v šole modroznanse in bogoslovne, polni duha slovanskega, ter so ž njim navdihovali potem rojake svoje — Slovence.“ Med temi je bil tudi Jeran, ki je s svojim književnim delovanjem dal svoji dóbi značilno znamenje pristno-domače, čisto-katoliško. „Iz te moje naprave“, — piše „Jezičnik“ (str. 1), — „bode menda vsakemu razvidno, kako je Jeran sedanjo dóbo v „Knjigi Slovenski“ prouzročil po „Novicah“, pospeševal po „Danici“ in mnogih drugih spisih, posebno po „Šmarnicah“, kako tudi opoviral, bodisi gledé na prehitro premijanje jezikovo, bodisi na duha našemu narodu nepristnega, na duha nekatoliškega. Veliko je v tem njegovo zasluženje; naj mu ga ta spis pred Bogom nikakor ne krati.“

Letočni XXVII. „Jezičnik“ je vreden in pristen naslednik svojih prednikov; tudi v tem letniku nam objektivno, točno in verodostojno najprej prav na kratko načrta životopis Jeranov, našteva kronološko njegove spise, ozira se posebno na „Danico“; pripoveduje, kak obseg ali pomen ima to ali ono delo, in za vzgled podaja cvetove, kake odlomke iz

- c) na zborih in shodih govoriti, predloge staviti, glasovati, voliti in voljen biti;
- d) vdeleževati se društvenih „besed“, podučnih in zabavnih ter k društvenim zborom ali shodom privajati goste, ki naj se javijo predsedniku, a nimajo pravice glasovati.

§ 7.

Vsak ud ima dolžnost:

- a) pospeševati in podpirati po svoji moči društvene namene;
- b) ravnati se po zborovih in odborovih sklepih;
- c) vplačevati v društveno blagajnico 1 gld. vsako leto in pridobivati novih udov. Manj premožnim udom sme odbor društvenino poljubno znižati. Darovi v društvene namene se hvaležno sprejemajo

§ 8.

Vodstvo. — Društvene zadeve oskrbuje a) občni zbor; b) društveni odbor.

§ 9.

Občni zbor snide se vsako leto; čas in kraj zborovanja odločuje odbor. Izredni občni zbor se skliče, kadar večina odbora to potrebno spozna. Dnevni red občnemu zboru se naznani udom vsaj 8 dni poprej. Ako hoče kedo poseben nasvet staviti občnemu zboru, naznani ga 14 dni poprej pismeno odboru, ki določi, ali se postavi na dnevni red ali ne.

Občni zbor ima pravico:

- a) voliti društveni odbor; to je: deset odbornikov, izmed katerih jih mora vsaj šest stanovati v Ljubljani, in dva namestnika, katerih vsaj eden stanuje v Ljubljani;
- b) izbrati izmed udov dva pregledovalca letnih računov;
- c) prenamejati po potrebi društvena pravila;
- d) sklepati o razhodu društva;
- e) imenovati častne ude;
- f) sklepati o vsem, kar se postavi pri občnem zboru na dnevni red.

§ 10.

Opravična doba odboru je enoletna. Dokler se ne izvoli novi odbor, posluje poprejšnji. Odbor voli izmed odbornikov: predsednika, dva podpredsednika, tajnika, blagajnika, sprejema in izključuje društvenike ter sploh opravlja vse društvene zadeve, v kolikor niso pridržane občnemu zboru. Odbor si sestavi svoj opravilni red in imenuje izmed društvenikov poverjenike po raznih krajih, da mu poročajo o društvenih zadevah.

§ 11.

Občni zbor veljavno sklepa, ako je vsaj dvajset društvenikov navzočih; odbor pa, ako so poleg predsednika saj štirje odborniki pričujoči. Vsaki sklep je veljaven, ako mu pritrdi nadpolovična večina glasov. Za premembo pravil je treba pri občnem zboru dve tretjini, za razdružitve društva tri četrtine glasov. Pri enakem številu glasov odločuje predsednik. Volitve se vršé ustno ali po listkih; pri enakem številu odločuje žreb.

§ 12.

Predsednik in če je zadržan, prvi ali drugi podpredsednik ali v potrebi kak drug odbornik vodi društvo in je zastopa na zunaj, predseduje zborovim in odborovim sejam in shodom ter izvršuje društvene sklepe. Vsako razglasilo, pismo in potrdilo, podpiše predsednik ali njegov namestnik in še eden odbornikov.

dotičnih spisov. Tako se nam tudi pri tem „Jezičniku“ predstavlja Jeran sam in kaže, kako so se razvijala in spopolnjevala njegova dela v dolgi, za naše slovstvo prevažni dobi zadnjega polstoletja.

In reči moramo, proučivši letošnji Jezičnik: Lepa je ta podoba ne le pred svetom, prav posebno tudi pred Bogom; pod njo di smeli zapisati besede, katere so bogoslovci posvetili Jeranu: „Junak na polju dušnem bije za vero in za narod boj.“

Pred vsem je junaku treba izrednega duha duha in srca, in tega nam kaže Svitoslav kot katolišk duhoven, kakor Slovenec in Slovan, kakor človeko- in prav posebno mladino ljub. Njegovemu versko-izobraženemu duhu in krščansko-oblazenemu srcu so se zdele domače trate preomejeno polje delovanja, kot blagovestnik hitel je dvakrat v prostrani svet mej Kamove sinove širit blagovestja in omike cvetno polje, popolno pozabivši slabotnih telesnih spon; in treba je bilo kategoričnega imperativa od zgoraj, ki mu je odločil domovino kot plodovito zemljo, ki je težko čakala krep-

§ 13.

Društvene prepire udov razsoja neprizivno izbrano sodišče, v katero voli vsaka stranka po enega razsodnika, odbor pa prvomestnika.

§ 14.

Društvo se razdruži:

- a) ako to sklene občni zbor;
- b) če je razpusti politično oblastvo.

V prvem slučaju odloči o premoženju občni zbor, v drugem pa se izroči: „Katoliškemu tiskovnemu društvu v Ljubljani“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. januarija.

Notranje dežele.

Neosnovane govorice. V Berlinu, Londonu in Pazizu so minole dni krožile vesti, da namerava odstopiti naš cesar Franc Jožef. „Republ. Franc.“ je celó obširen članek o tem objavila. Seveda ni to nič drugega, nego izrodek židovskoborzejanske domišljije, ali pa celó nesramnosti. Krivi nosovi postajajo vedno večji in predrznejši.

Dunajski nadškof. „Oesterr. Volkszeitung“ pravi, da je za ta nadškofovski sedež vladi že predložen ternopredlog. Kot kandidate imenuje list: Vseučilišnega profesorja dr. H. Zschekeja, prošta in župnika pri votivni cerkvi na Dunaji dr. G. Marschalla in ravnatelja nadškofijskega seminarja na Dunaji dr. G. Müllerja. — Napominani list je seveda sam odgovoren za to vest.

Zoper husitizem. „Čeh“ objavlja izjavo turnavskih katoličanov, v kateri odločno oporekajo trditvi liberalcev, da so vsi Čehi naklonjeni novohusitskemu gibanju, in v kateri pravijo, da nikakor ne priznavajo onih krivih nauk, ki so v petnajstem stoletju na rob brezdnja spravili Česko.

Zoper Kossútha. Zmernoopozicijski „Budap. Hirlap“ poroča z Dunaja: „Kossúthova zadeva je jako neprijetno dirnula cesarja, ki je sekijskemu načelniku Pápayju izročil nalog, naj pozove budimpeštanskega nadžupana, da dela zoper izolitev Kossúthovo za častnega meščana. Ko bi se to zgodilo, prišel ne bo cesar nikdar več v Budimpešto.“ — Dal Bog, da bi ta mrzli curek nekoliko ohladil prevročo magjarsko kri!

Vnanje države.

Rim. „Germania“ poroča: Cesar Viljem je papežu poslal daljšo brzojavko, s katero mu je naznanil smrt cesarice Avguste. Sv. Oče je jako priščno odgovoril ter zatrdil veliko spoštovanje, katero je gojil do ranjke.

Srbija. „Corr. de l'Est“ javlja iz Belegrada, da namerava kraljica Natalija obiskati ruski dvor. Namen temu njenemu potovanju je bajé ta, da hoče vrvnati nenormalni in težavni položaj, kateri jej je z neprestanimi težavami napravilo regentstvo.

Rusija — Bolgarija. Ruska vlada ni razposlala okrožnice, marveč je le carjigraskemu veleposlaniku pl. Nelidovu naročila, naj turškemu ministru zunanjih zadev naznani ugovor svoje vlade zoper bolgarsko posojilo. Ta ugovor ima isto smisel, kakor dozdevna okrožnica; obseg je Nelidov sporočil tudi ostalim zastopnikom berlinskih pogodbenikov, iz česar je navstala vest o okrožnici. Rusija imenuje v tem navodilu Bolgarijo „iz vstaje navstalo, od nobene države priznano in k večjemu pripuščeno vladó.“ — Iz Carjigrada se poroča: Bolgarska vlada je dokazala, da je v smislu pogodbe pri narodni banki v Sofiji založila zadnji obrok za Rusijo; če ga Rusija ni hotela sprejeti, Bolgarija za to ne more ničesa, isto tako se pa tudi Rusija ne more pritoževati, da je Bolgarija zastavila predmete, do katerih ima Rusija kot „upnik“ prvo zastavno pravico.

Belgija. Položaj v charleroischem okolišči je jako žalosten. Revščina postaja vedno večja in zadnji

čas je že, da merodajni krogi ukrenejo potrebno, če hočejo preprečiti skrajne izgrede. Strajkaveci niso več takó mirni, kakor začetkom, marveč kažejo veliko sovraštvo nasproti orežnikom. Socijalistiška stranka je sejala in seme je padlo na rodovitno polje. „Société coopérative“ je dva voza kruha poslala, socijalisti v Gentu in Antverpu pa večje svote denarja in ob enem tiskovine, ki pozivljejo delavce k vstrajnosti in odločnosti. Z eno besedo: Nakopičeno je polno smodnika in treba je le najmanjše iskrice, da zagromi razstrel, ki bo pokopal na stotine krivičnikov in tudi — nedolžnih žrtev.

Anglija — Portugal. Portugiška vlada je Angliji naznanila, da je pripravljena v smislu angleških zahtev ustaviti prodiranje ob Stuerereki ter umakniti vojske iz Nyasse. Angleška vlada je s tem odgovorom zadovoljna ter ga je sprejela za podlago nadaljnjih obravnav. S tem je ta razpor poravnán, toda drugo vprašanje je, ali ne bo imel neljubih posledic za portugalsko vladó. Zadnji čas so republikanci postali drznejši ter za svoje namene izrabljali ravno to zadevo. Večina naroda je sicer kraljevski hiši udana, toda nezadovoljni elementje so tem previdnejši in vstrajnejši.

Španija. Vesti o bolezni kralja Alfonza XII. si nasprotujejo. Na eni strani pravijo: Uradnim izveštem se ne smé verjeti. Kralj je brez rešitve zgubljen. Pokazala so se znamenja, da se mu je unela možganska mrenica. Bolečine vedno bolj naraščajo, moči ga vedno bolj zapuščajo. Čudež bi se moral zgoditi, da bi zopet okrevál. Bolnik ni že dva dni ničesa zaužil. V najhujšem slučaju bi notranje državne razmere ničesa ne trpele, ker ga ni zadržka, da ne bi mogla postati naslednica starejša kraljeva sestra, princesinja Asturijska, v katerem slučaju bi kraljica obdržala regentstvo. Generali so zvesto udani vladarski hiši, ter se zaradi tega ni treba bati vstaje. Na drugi strani pa trdijo uradna izveštja, da je rešitev še vedno mogoča in da je imel kralj od petka do sobote jako mirno noč.

Italija. Razmere v Italiji se vedno bolj poostrejuje. Nedavno smo poročali o republikanskih izjavah nekaterih provincijalnih županov, sedaj pa se je enak slučaj celó v Rimu pripetil. Prvi prisednik rimskomestne uprave, žid Nathan, brnil se je ob novem letu iti v Kvirinal čestitat kralju, ker mu to ne pripušča njegovo republikansko mišljenje. Ta na sebi malenkostna stvar postane še le pomenljiva, če pomislimo, da je Nathan prijatelj Crispijev in A. Lemijev, velikega mojstra vseh italijansk, h lož. Kakó neki se počuti kralj Humbert v takem ozračji? — „Osservatore Romano“ razpravlja nesramno hinavstvo, s katerim se je minister Zanardelli obrnil do državnega sveta zaradi odprave „exequatur“-ja in „placet“-a. Dalje naznanja, da je ta oče zloglasnega kazenskega zakonika razposlal oblastnjam okrožnico, v kateri jim zabičuje strogo izvrševanje te nove postave posebno zoper zlorabo (?) duhovnikov na prižnici. Žid Nathan sme javno naglašati, da je republikanee in da noče čestitati kralju; Crispi mu zaradi tega ni niti odpovedal prijateljstva. Kakó pa bi javkali ter kričali vladni listi, kakó hitro bi bile oblastnije s kazenskim zakonikom v roki za onim duhovnikom, ki bi rekel le polovico tega, kakor žid. To je pravica in enakopravnost v prostozidarskem raji mlade Italije.

Brazilijska. Uradna poročila trdijo, da znašajo troški državnega proračuna za l. 1890 okroglih 68 milijonov. Dobro podučeni finančni krogi pa temu oporekajo ter pravijo, da je minister Barboza zamolčal 85 milijonov. To nam dokazuje, koliko smemo verjeti uradnim vestem, ki nam dohajajo iz Rio-Janeira.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarske. (Nekaj osebnega.) 3. in 5. štev. „Slovenca“ hočem si pač shraniti na neko boljše mesto, da se mi tako kmalo ne spridita, kajti to, kar se je tam odgovarjalo našim kritikom, vredno

kega ratarja, da bi gojil na njej cvet in sad, da bi zaljšal in kranil ž njim cerkev in dom.

Pred vsem nam „Jezičnik“ kaže na podlagi Svitoslavovega delovanja, koliko zaslug ima Jeran za nabožno slovensko slovstvo in s tem za živo versko življenje med Slovenci, kajti „kar je duša človehu, to je, — pravi „Jezičnik“ v predgovoru, — „duhovno slovstvo narodu.“ Gêslo v tem oziru izraža Svitoslav sam, ko poje Bogu (str. 20) v pesmi „Tibi soli“:

„Delaj, misli, kar že koli,
Vse naj bode: Tibi soli!“

Skoro vsaki list njegove „Danice“ priča, da je živa katoliška vera Svitoslavu druga narava; posebno kaže rad ob vsaki priliki svojo sinovsko udanost do Očeta-papeža, dviga krepko in visoko zastavo čistih katoliških nauk ter se brezozirno bori zoper nasprotnike katoliške cerkve, naj se prikažejo kjerkoli, prav posebno pa proti avstrijskim in domačim; ob takih prilikah vzlasti je pisava njegova, — kakor pravi „Jezičnik“ (str. 97) — srdita, takrat svari brez ozira vse, ki so kdaj žalili katoliško in pravo

domoljubno čutilo; rezna in resna mu je pisava ob takih prilihah, a nad vse domača in osoljena z zdravimi dovtipi. V vzgled temu navaja „Jezičnik“ (str. 42), s kakim duhovitim sarkazmom, a vsakemu otroku umevnem, se je boril Svitoslav proti Darwin-Brehmovi znani teoriji: „Petelina za mizo“, — pravi med drugim, — „naravoslovca pa v kurnik“. To je kaj mičen nauk. Če so zveri naši prvorojeni bratci in sestrice, — kakor se je neslano trdilo, — tedaj le po redu in po pravici jim dajte, kar gre prvorojenim: dom, gospodarstvo itd., oroslonu žezlo v kremplje in na prestol hamburškega senata ž njim; medvedu kučmo na glavo, ključé dr. Brehmovega zverinjaka v tace, pa na sofo ž njim; — čuku katalog v kljun, pa na katedro; kozlu očale na gobec, pa državni zakonik pod brado; opici parasil, mački kuhavnico, kravi ključ v hrambo in kučomajko! Drugorojencu ali nemara celó desetemu bratu psov, opic in dihurjev, — zbledemu človeku, — pa za doto pleve v glavo namesto možgan in mojster dolgruh naj ga zasači, pa hajdi na španceir. (Leta 1864.) (Konec slédi.)

je vsekako, da si človek vapomni. Ker je tam gledé takošne neopravičene kritike več gospodov izpovedalo svoje mnenje, reči moram, da so me té izjave nenavadno razveselile.

Tudi je bil nemara vže skrajni čas za takošne izjave. Kritika sicer mora biti in pametne a poštene kritike je gotovo tudi sam pisatelj vesel. Torej mora se tudi čitatelj pri čitanju takošnih kritik večkrat nehoté povpraševati: Bog vé, ali zna g. kritik nekoliko krščanskega nauka, zlasti pa katekizma III. poglavje, kjer velja tudi za kritikarja nauk: „Ljubi svojega bližnjega . . . !?“ Pa čitaj le par vrst in prepričal se boš, da ga ne zna; pa še več, prepričal se boš, da ne pozna niti knjige „Umgang mit Menschen“, niti one „Olikani Slovenec“ itd.

Namesto, da bi se uvažalo, pod kakošnimi pogoji in okoliščinami se je nekatero delce rodilo ali prišlo iz „stroja“. očitajo so pisatelju vsi poglobitni in kar je še več, dostikrat tudi vsi tuji grehi. Ne ozira se več na stvar, na vsebino, marveč le na obliko in formalnosti, in ako dotične kritiku niso popolnoma všeč, pa gorjé tebi, trudoljubivi in revni pisatelj! Pričakovati smeš, da te bo kritik s cepcem svojim najpoprej dobro omlatil, potem pa v „imenu naroda“ obsodil. Vesel moraš biti, ako je pustil še katero capo celó na tebi. Grešil si že s tem, da si se drznil prijeti za peró ter delovati za zapuščeni svoj narod; pa še huje si se baje pregrešil proti jeziku, ker tvoj slovenski jezik, ki te ga je mati učila in ga nemara vsak dan govoriš, ni več „narodni jezik“. Le poskusi drzniti s čim na dan in prepričal se boš, da je temu tako, zlasti ako ima še kateri od kritikarjev posebno piko na tebe; pa boš gotovo nehoté pritrdil basedam: „Križem deni roké, človek, molči, kakor zaklet in dobro ti bode na slovenski zemlji!“ Navadno je itak, da kritiki sami na slovstvenem polju ničesar ali najmanj storé, kajti ložje je podirati, nego zidati; veselo je ujedati se nad drugimi, kdor ima sreč in voljo za to! Kaj pa potem, ako je to srce in volja že popolnoma črna!?

Da se mi ne bo moglo očitati, da govorim nekaj, česar ne morem podpreti z dokazi, navedem samo še to, da sem prišel do tega svojega prepričanja po čitanju kritik v „Ljublj. Zvonu“. Kaj zarobljeno kritiko prinesel je že prvi letnik; pa krono svoje neotesanosti deli so si gg. kritiki na glavo v 8. letniku, ko je prišel h krmilu poprej sam kritikovani gospod ter začel s svojim cepcem udrihati okolo sebe. Za vsakim udarcem sledil je klic: „pogini!“ Pogini, kakor cepajo shujšani konji pod udarci rabeljnov v Galiciji, da ne boš imel še kedaj povoda nadlegovati národ, naj ti postavi spomenik! Zares, krasno se je čitalo vse to v tem evangelju, v tej „avtoriteti“, proti kateri se ni drznil nihče več besedice ziniti! Za klicem prvega pobijalca, ponavljali so tudi razni naši časopisi, kjer bi nemara hotel obsojenec se zagovarjati, kakor neizogibni odmev: „pogini!“ Zakaj pa se usojaš biti tako drzen (nór), da hočeš delovati za narod! Kakor čujem, ponavljajo se takošne komedije še dalje . . .

Hvaležni moramo torej biti Slovenci velečastitome gospodu dr. Fr. Lampétu, da je vsaj za mladež našo osnoval poseben časopis „Dom in Svet“, v katerem se tudi goji kritika, a to pa stvarna, poštna kritika! Naj se vsaj z neotesano kritiko mladina ne izprija! Hvaležni pa moramo tudi biti č. gospodom, ki so dvignili proti takošnej kritiki svoj glas v „Slovenec“, kajti težko bi se bil našel drugi list, ki bi imel poguma dovolj, dotične njihove izjave sprejeti. Pomagale té besede itak ne bodo dosti; pa človeku le dobro déne, ako vidi, da so še med narodom ljudje, katerim je takošno psovalno kritikovanje že odveč ter se jim ono že po pravici gnjusi.

Dnevne novice.

(Katoliško politično društvo.) Na drugem mestu današnje številke objavljamo pravila imenovanega društva. Kakor že znano našim čitateljem, vršil se je dne 10. marca minolega leta v tukajšnji čitalnični dvorani občni zbor, ki naj bi odobril pravila „Slovenskega društva“ in izvolil stalni odbor. Tedaj se je sklenilo, da odbor primerno prenapredi §§ 2. in 3. društvenih pravil ter vladi predloži v novo potrjenje. Ker pa zbor ni mogel dognati dovoljnega kompromisa gledé odbornikov, sklenilo se je, naj se zborovanje preloži na kakih 14 dni ter na primeren dan zopet skliče ustanovni zbor. — Vsa stvar je zaspala ter bila preložena „ad calendas graecas“, akoravno so vsi govorniki povdarjali pomen in po-

trebo takega društva za duševni in gmotni napredek naroda slovenskega. Zato se je sestavil začasni odbor, primerno prenapredil pravila ter vladi predložil v potrjenje. Vlada je dne 1. decembra 1889 potrdila pravila „Katoliškega političnega društva“, h kateremu vabi začasni odbor vse domoljube. Kdor hoče pristopiti, naznani naj svoj pristop predsedniku začasnega odbora, mil. g. proštu dr. Jarcu, Ljubljana, Stari trg, dr. Ahačiča hiša. Ko se bode oglasilo primerno število udov, sošel se bode ustanovni občni zbor, da izvoli stalni odbor.

(Bogoslovne šole.) ki so radi bolezní za dva dni mogle prenehati, so se danes spet redoma pričele. Vseh vkup bilo je 62 bogoslovcev „influiranih“; do malega so že vsi okrevali.

(Družbe sv. Cirila in Metoda) „otročemu vrteu“ v Pevmi pri Gorici in onemu v Podgori pri Gorici, kojemu je družba le samo podpirateljica, je knezo-nadškofijski ordinarijat v Gorici odredil one nadzornike, ki že itak poslojejo v teh krajih. — Torej je obema vrtoma višji nadškofijski nadzornik prečast. g. kanonik prof. Andrej Marušič; redni nadzornik v Pevmi goriški dekan, prečast. g. kanonik Frančišek Košuta; v Podgori pa ločeniški dekan, velečast. g. Ivan Filipič.

(„Štídmarek“) se organizuje. Po vzgledu nemškega „šulferajna“ ustanavlja podružnice. Društvo razpošilja pole za nabiranje udov. Te dni se bo ustanovila podružnica na Dunaji, za tem je napovedana ustanovitev podružnice v Radgoni, v Celji, v Fürstenfeldu, v Gradcu dve, v Beljaku, v Ljubljani. Mestni očetje v Celji so sklenili, da bodo društvu pristopili kot ustanovniki. Bojni oklice, ki so ga minolega meseca razglasili po „liberalnih“ listih, nameravajo v „tisočerihih odtisih“ raztrositi med ljudstvom. Na istem so podpisani: dr. Derschatta, načelnik, dr. Hofmann, Feichtinger, namestnika, prof. Polzer, perovodja, Selbacher, blagajnik; odborniki: Ascher, dr. Chroust (docent na vseučilišču), arhitekt Hofmann, tiskar Janotta, pl. Knaffl, Koller (namestnik župana v Gradcu), dr. Kokosehinegg (državni poslanec za Maribor itd.), dr. Glantschnigg („Kmetijski prijatelj“), Moosdorfer, dr. Neckermann (župan v Celji), baron Pistor (občinski predstojnik pri sv. Iliji nad Mariborom), Julij Rakusch (trgovec v Celji), dr. Schmiderer v Mariboru, namestovaleci: direktor Bohm (učitelj), Fleischmann, dr. Gödel, apotekar Nedwed; nadzorovalci: dr. Foregger (recte: Porekar, državni poslanec za Celje), deželni poslanec Fürst, župan dr. Portugall (v Gradcu), državna poslanca dr. Reicher in dr. Steinwender.

(Odbor za Erjavčev spomenik in ustanovo) polaga častitim dobrotnikom, ki so v imenovani namen kaj darovali, naslednji račun: Dohodkov je bilo vsled razkazov, ki so se o svojem času razglasili v „Soči“ in v drugih listih, 2651 gld. 12 kr. Troški so naslednji: a) upravni, namreč: vabila k shodu, na katerem se je volil odbor; okrožnica v nabiro prostovoljnih doneskov in njena razpošiljatev; vabila k dobrotelni „Besedi“ 6. marca 1887 in njeni troški, skupaj 16 gld. 55 kr.; — b) na grobu, predno se je spomenik postavil: venec leta 1887 in 1888, začasni križ, napis, prirejenje in vzdrževanje gomile, skupaj 26 gld. 50 kr.; — c) spomenik, in sicer: za prostor v takozvanem parku ali gaji 240 gld.; pripravljanje tega prostora in prenašanje dveh trupel (očeta in sina) 30 gld. 56 kr.; spomenik 520 gld.; venci in kinč po končanem prenosu 11 gld.; skupaj 801 gld. 56 kr. Vsi troški znašajo v skupnem znesku 844 gld. 61 kr. Ako se odbijejo od dohodkov, pokaže se ostanka 1806 gld. 51 kr., katerim se je dodalo od obresti za leto 1889 3 gld. 49 kr., da znaša vsa glavnica kot ustanova 1810 gld. — Od nabranega denarja znašale so obresti pri „Goriški ljudski posojilnici“ 1887. leta 86 gld. 75 kr., 1888. leta 110 gld. 25 kr., 1889. leta 108 gld. 31 kr., katere vse so se izplačale váruhu maloletnih deklic, g. Franu Ferfili, razven navedenega zneska 3 gld. 49 kr. iz leta 1889, ki se je prištel glavnici, da se je dobilo okroglo število. — Odbor je dalje sklenil, da izroči spomenik v last g. Franu Ferfili, svaku rajnekega in váruhu njegovih otrok, proti temu, da bo spomenik vzdrževal in o prilikah kinčal. Po njegovi smrti preide lastništvo na starejšo hčer Milko, za njo na mlajšo hčer Mileno in po tej na „Matico Slovensko“ v Ljubljani. Ustanova se izroči odboru „Goriške ljudske posojilnice“ s prošnjo, naj ima glavnicu obrestonosno naloženo, naj izplačuje letne obresti váruhu sirot, naj se glavnice dotakne z váruhovim dogovorom le v skrajnem slučaju, ko bi

bila vzgoja v nevarnosti, in naj odšteje vsakateri izmed deklic, ko doseže 24. leto, polovico glavnice. Ako bi med tem časom „Goriška ljudska posojilnica“ prenehala, preidejo njene pravice in dolžnosti gledé ustanove na „Matico Slovensko“. Ko sprejmete imenovani društvi ta predlog, razdružijo se podpisani odbor. — V Gorici, dné 8. januarija 1890. — Ivan Berbuč, predsednik; dr. Anton Gregorčič, blagajnik; Julij pl. Kleinmayr, tajnik; Simon Gregorčič in dr. Andrej Lisjak, odbornika.

(Umrl) je dné 4. t. m. v Cerknem na Goriškem zdravnik g. Ivan Wagentrutz, star 71 let. Pokojnik je bil jako marljiv in vesten v svojem poklicu. N. v m. p.!

(Komisija vinorejcev in veščakov.) V smislu sklepa štajarskega deželnega zbora z dne 14. nov. 1889 imenovani so kot člani komisije veščakov in vinorejcev, ki naj bi dajali svete deželnemu odboru v vseh vinorejstva se tičečih vprašanjih, gg.: Deželni odbornik Karol baron Berg, dr. Jos. Schmiderer, ravnatelj deželne kmetijske, sadje- ter vinorejske šole, dalje dr. Radey, Fr. Girtsmayer, J. Pfirmer in F. Küster v Mariboru, pl. Kodolich v Radgoni, V. Hinze in A. Wibmer v Ptuj, Emil in Frančišek grof Attems, baron Moscon, Fr. Lenček na Blanci, F. Steyer v Lutomeru, dekan Probošt v Št. Supertu in P. Šlander v Radgoni.

(Razpuščenje gimnazij in realk.) Vsled znanega odloka naučnega ministra znižalo se je število gimnazij in realk od 256 na 250; razpuščajo se še: gimnaziji v Kotoru in Roveredu, kjer sta le še osma razreda; spodje gimnazije v Bruntalu (Freudenthal), Priboru in Kranji, veliki realki v Steyru in Jaroslavu, realka v Seretu, na srednjih šolah v Taboru in Prerovu odpadejo realčni razredi. Razširjajo pa se gimnastije v Gor. Döblingu, v Spod. Meidlingu, Ogr. Hradišči, Kremžiru, Bohinju, Jaroslavic in Opavi in realka v Plznju.

(Odprava tržškega prostega pristanišča.) „Edinost“ poroča: Že teden dni je v Trstu posebna komisija, da določi prostor, na katerem se bode izlagalo blago, prosto carine. V ta namen so prišli v Trst ministerska svetovalec baron Kalchberg in Recher in vladni svetovalec baron Buschmann. Posvetovanja so sicer tajna, vendar je že znano, da bode do Barkovelj segal zid, ki bode mejil prosti prostor. Mestni odposlanci so namesto zidu nasvetovali železen plot, ker sicer bi bil zaprt razgled na morje.

(Ponesrečila sta) se dne 3. t. m. v Trbovljah delavec Fr. Ajdič, dne 4. t. m. v Krastniku delavec Ig. Roglič.

(Goriška ljudska posojilnica) ima v četrtek dne 23. t. m. ob 11. uri dopoldne v svojih prostorih občni zbor. Na dnevnem redu so: 1. Poročilo tajnikovo. 2. Letni račun za 1889 in razdelitev čistega dobička. 3. Volitev ravnateljstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajni predlogi.

(Goriške čitalnice novi odbor) je tako-le so-stavljen: Predsednik prof. Šantel, blagajnik Eržen, odborniki: Mercina, Klavžar, Sivec, Sivec, Kragelj, Rudež, Fajgelj, Gabršček; namestnika Ferfila in Pirjevec.

Raznoterosti.

— Influenza se je pokazala tudi že v Afriki, in sicer v Tunisu. V Evropi je primeroma osmi del vseh prebivalcev bolan. „Times“ iščejo izvir te bolezni v velikanskih povodnjih, ki so bile minolo jesen na Kitajskem.

— Grof Josip Potočki se je te dni odpeljal v Aleksandrijo, kjer ostane nekaj časa, potem pa se odpelje Bombaj na lov na tigre.

— Taksa za red zlatega runa znaša tisoč suhih zlatov; tretjino dobi kanceler. Ta taksa se nikomur ne odpusti. Ako imenovani vitez ne plača takse dne 1. januarja po svojem imenovanju, ako ne plača, opomni ga redovna pisarna, ako zopet ne plača, čaka pisarna še jedno leto in ga zopet priganja. Če še sedaj ne plača, naznani to pisarna „šefu reda“ (cesarju), ki potem odloči.

— 100.000 frankov je gospa Booth-Chibboru obljubila zdravniku, ki ji ozdravi raka.

— Umrl je v Carjigradu za mrtvoudom bivši sekijski načelnik v c. kr. trgovskem ministerstvu dr. Jurij pl. Coch, ki je ustanovil avstrijsko poštno hranilnico.

— Poznavalec. Gost: „Krčmar, stavim, da je to-le Vaše vino naravno.“ — Krčmar: „Sveda, sveda! Toda kakó pa to takó natanko veste?“ — Gost: „Ker je vino takó kislo, da takega ni mogoče umetno napraviti.“

— Grad Laeken, ki je pred nekaterimi dnevi pogorel, zgradili bodo zopet nemudoma; gradivo bo večino železno.

Narodno gospodarstvo.

Osuševanje ljubljanskega barja.

Poročilo deželnega poslanca Fr. Povše-ta v XV. seji deželnega zbora.

Naj navajam, da je bil pred tem osuševalnim delom čisti dohodek od barja računat na 17.000 gl. potem pa na 120.000 gl.! Mesto pa se je vsaj nekoliko zne bilo nekdanje grozne, vedno in redno trajajoče megle, ki še sedaj deloma nadleguje prijazno naše glavno mesto, katero je pa pred več desetletji še huje trpeti imelo po megli in celo na mrzlici. Naj mi bo de tudi dovoljeno v dokaz o uspešnosti izboljšavnih oziroma osuševalnih del v dobrohotni spomin navajati, da so bili časi v preteklem stoletji, ko je Ljubljana preplavljala mesto, kakor nam to slavni naš Valvazor piše, ter da je voda celo do praga cerkve sv. Jakoba segala o veliki povodnji. Ne morem tajiti, da imamo še dokaj dela, da se stalno zboljšajo vse razmere, a gotovo pa je tudi, da se razmere te vedno boljšajo in da se sosebno z novim načrtom bližamo stalni vredbi in trajnemu izboljšanju oziroma zatrdnemu osuševanju našega barja.

Vsled raznih vplivov so se od l. 1878 naprej res zopet hude povodnji ponovile, katere so posebno v teh dveh zadnjih letih neizmerno pogoste in grozne, tako da, ko bi se tako godile le še par let naprej, našim barjanom potem le ena pot preostaje in ta je, da poprimejo za potno ali celo siromašno palico ter zapustijo svoj dom.

Pravo je zadel močvirski odbor, ki ima nalog čuvati in skrbeti za barje, da je dal vse vzroke teh izpremenjenih odnošajev na barji preiskati po zve dencih v vodnih stavbah. In tako se je s pripomočjo visoke c. kr. vlade sklicalala l. 1880. enketa katere so se udeležili pač svetovno znani sloveči hidroteh niki: gg. višji stavbeni svetovalec Indra, evropsko sloveči hidrotehnik Desare Salvini, dalje dr. Vicen tini in pl. Podhagsky. Preobširen bi postal, ko bi hotel govoriti o vseh točkah obširnega programa, katerega je tedanja enketa razpravljala, toliko bolje, ker so častiti gg. poslanci poročilo našega gospoda deželnega glavarja gotovo pazno prebirali.

(Dalje sledi.)

Telegrami.

Dunaj, 13. januarija. Nadvojvodi Albrehtu se je takó na bolje obrnilo, da more biti že vsak dan nekaj ur zunaj postelje.

Dunaj, 13. januarija. Po preteku celega meseca danes prvi pot ni bil nobeden bolnik za hripo prijavljen.

Dunaj, 12. januarija. V včerajšnji seji upravne konferencije so razpravo o pravo sodnji nadaljevali. Prihodnja seja v ponedeljek.

Dunaj, 12. januarija. Ker hripa pojenjuje, pričele se bodo šole zopet dné 13. t. m.

Zader, 12. januarija. Hripa v Zadru, Spljetu in Dubrovniku hitro narašča. Šole so zaprte.

Madrid, 13. januarija. Izvestje ob polu osmi uri zvečer: Vsled mirnega spanja in zavžite hrane moči vidno rastó. — Ob de seti uri: Bolnik je trajno miren.

Lisabon, 12. januarija. Braziljski cesar se je v Pau odpeljal; od tam bo odpotoval v Cannes.

Listnica opravištv:

G. A. H. v št. L.: A. A. še ni nič plačal za „Domoljuba“ do zdaj. Prinesti ima do konca t. l. še 1 gld. — G. M. S. v št. Janžu: Da, Vi ste naročili 10 Domoljubov, a ne h krati. Kasneje naročeni so bili tačas na potu, ko ste se Vi pritoževali. Jeli zdaj prav?

Umrli so:

10. januarija. Marija Perko, branjevka, 72 let, Gradišče št. 2, marasmus.

11. januarija. Franc Potokar, delavčev sin, 4 mes., Illova t. 36, božjast.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
11	7. u. zjut.	737 6	—2-2	sl. svzh.	del. jasn.	0-00
	2. u. pop.	736 7	—4-6	sl. zap.	jasno	
	9. u. zveč.	737 5	—0-4	sl. vzh.	jasno	
12	7. u. zjut.	739 8	—0-2	sl. vzh.	oblačno	0-00
	2. u. pop.	738 7	—3-2	"	jasno	
	9. u. zveč.	735 3	—0-6	"	"	
Srednja temperatura obeh dni 2-4°, in 1-3° za 5-0° in 3-9° pod normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

9. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gld.	25	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	88	"	30	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	95	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	85	"
Akoije avstr.-ogerske banke	929	"	—	"
Kreditne akoije	325	"	50	"
London	117	"	90	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleonid.	9	"	32 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	56	"
Nemške marke	57	"	60	"

Zahvala.

Akad. društvo „Triglav“ stopa z letom 1890. v 16. društveno. Menda ni treba povdarjati, kake važnosti je „Triglav“ za vseučilišnike graške „alma mater“, saj si je stavil najlepši a tudi najtežji namen, izobraževati svoje društvenike in vzbujati v njih ono brezpogojno ljubav do rodu in jezika slovenskega, ki jo v sedanjí dobi „denarja in razuma“ naš narod-trpin pač najbolj potrebuje!

A nikdar ne bi moglo društvo tej nalogi za doščevati — osobito odkar si mora po prenehanju „Slovanske čitalnice“ vzdržavati lastno čitalnico — da niso nekateri narodnjaki — malo jih je — spoznavši važnost društva nas gmotno podpirali!

Radi tega se odbor akad. društva „Triglava“ iskreno zahvaljuje gg. podpornikom, ki so: Komel pl. Sočebanski, c. kr. major v p.; drd. Ivan Glaser; prof. Josip Žitek; Rutnik Ivan, c. kr. poštni uradnik; V. Hren, državni in deželni poslanec; dr. Jurtela, odvetnik in deželni poslanec; med. dr. M. Neuberger; dr. Slanc, odvetnik; prof. J. Hubad; F. Ferfila, uradnik; dr. Serbec, odvetnik in deželni poslanec; J. Dular, živinozdravnik; prof. F. Hauptmann; dr. Stefan Kraut; A. Medved, kooperator; J. Tomič, posestnik, potem slavna mariborska posojilnica (50 gld.), celska (10 gld.), ptujska (10 gld.) in celjska čitalnica (5 gld.).

Ob enem se odbor tudi dostojno zahvaljuje lastništvom „Slovenca“, „Slovenskega Naroda“,

„Soče“, „Nove Soče“, „Slov. Gospodarja“, „Ljub. Zvona“, „Dom in Sveta“, „Učiteljskega Tovariša“, „Medic. Zeitung“, „Vrtca“, „Pravnika“, „Dolenjskih Novic“, „Kärntner Volksblatt-a“ in „Rimskega Katolik-a“ za brezplačno pošiljatev!

Posebno se pa odbor še zahvaljuje vredništvoma „Slovenca“ in „Slovenskega Naroda“, ki sta vedno drage volje sprejemala društvene ob jave v svoja lista.

V GRADCI, dné 9. januarija 1890.

Za odbor:

cand. med. Ivan Jenko,
tč. tajnik.

cand. iur. Josip Fon,
tč. predsednik.

Cvet proti protinu po dr. Maliči,

1 steklenica 50 kr.,
je odločno najboljšo zdravilo zoper
protin ter reumatizem, trganje po
udih, bolečine v križi ter žicah, ote-
klino, otrpnele ude in kite itd., malo
časa če se rabi, pa mine popolnem
trganje, kar dokazuje obilno zahval.
Dobiva se v (5)

lekarni Trnkóczy

Schupfmarte. zraven rotovža v Ljnbjani.

Razpošilja se vsak dan s prvo pošto.

Pevci, učitelji, pridigarji ohranijo si
bijo katranove pastile lekarja
Piccoli-ja v Ljubljani. Škatljica
25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z
obratno pošto. (6)

ZABAVI IN POUKU

DOM
in
SVET

Za celo leto 2 gl.
Za pol leta 1 gl.

ZABAVI IN POUKU

EDVARD ZBITEK,
izdelovatelj transparentne steklene mozajike
v Olomucu na Moravskem,
(delavnica v Neustiftu pri Olomucu)
priporoča

svete grobove,
strogo obredne, v vseh velikostih ter posebno
opozarja na sv. grobove, ki so napravljeni za
manjše prostore ter se razpošiljajo celotni v
dveh zabojih. — Ilustrovani in opisovalni ce-
nilniki na zahtevanje zastoj in franko.

Predragi gospod!
Sv. grob smo hvala Bogu dné 19. m. m.
nepohabjen dobili ter se neizrečeno veselim,
da si smemo čestitati, kajti sv. grob je vse-
stranski všeč. Spoštovanjem bilježi

dr. Stefan, (5-2)
konzistorijalni svetovalec in mestni župnik
v Karlovcih v Sirmiji, 2. dan aprila 1880.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Lepota zob. **Nova ameriška**
zobna glicerín-crème

(preskušena od zdravstvene oblasti)
KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelji
na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.
V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu
Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kerdinu, Petru
Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-24)

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja **PAVEL SEEMANN** v Ljubljani.